

Tweederde van de basisscholen heeft geen vakleerkracht LO

NIPO-onderzoek scholen in het basisonderwijs

Slechts eenderde van de gymlessen wordt gegeven door een vakleerkracht en tweederde van de basisscholen heeft geen vakleerkracht LO (In 1995 had nog 46% van de basisscholen wel een vakleerkracht LO).

Met de wijziging van de bevoegdheidsregeling wordt nog nauwelijks rekening gehouden.

Toch acht 78% van de schooldirecteuren goed leren bewegen zo belangrijk voor een kind dat vanaf groep 3 een vakspecialist de gymlessen moet verzorgen (in 1995 nog 73%).

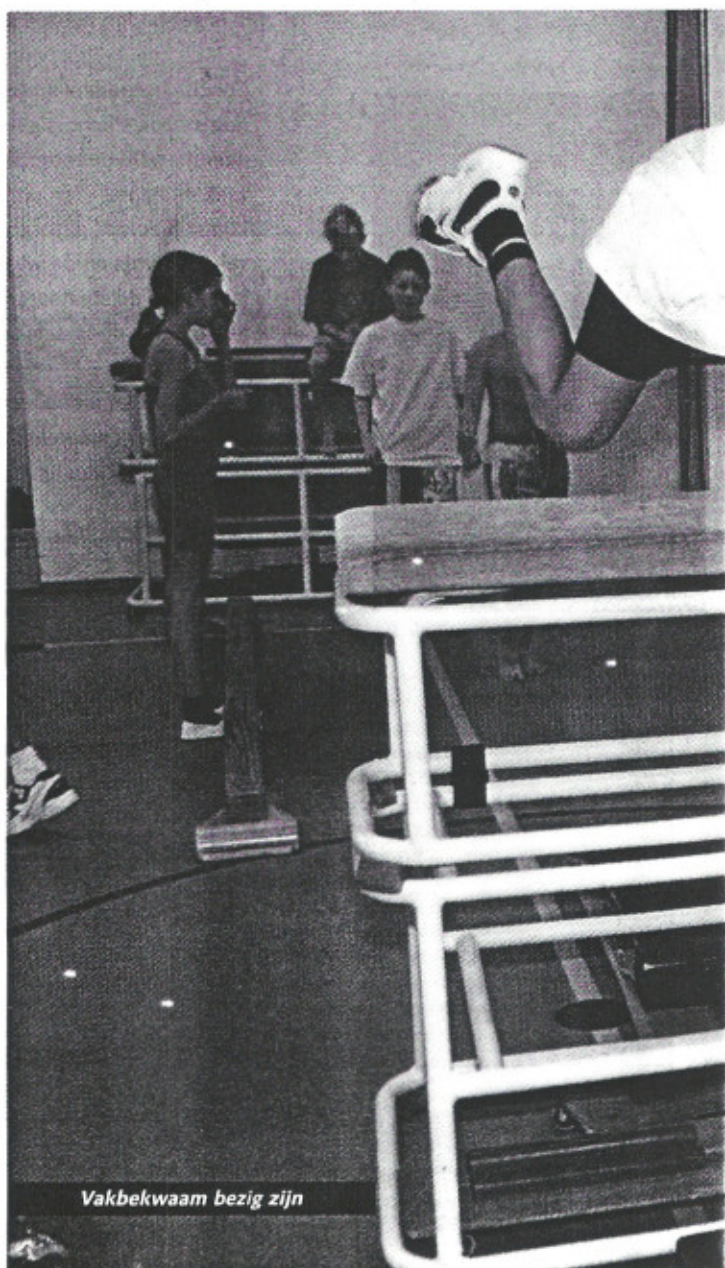
Dit zijn in het kort de uitkomsten van het NIPO-onderzoek 'Scholen in het basisonderwijs 2002'.

Het vakonderwijs LO op de basisschool heeft de laatste jaren vaak de pers gehaald. Uitspraken van zelfs prins Willem Alexander, sportcoryfeeën, beleidsmakers, politici versterken de algemeen gedeelde mening dat leerlingen beter af zijn met vakkundig bewegingsonderwijs. Minister en volksvertegenwoordiging hebben hiervoor zelfs de bevoegdheidsregeling gewijzigd en een speciale leergang opgezet. Ook directeuren van basisscholen zijn grotendeels overtuigd van het belang van een deskundige voor de klas bij bewegingsonderwijs. Je zou verwachten dat het nu goed komt. Toch blijkt de praktijk zeer weerbarstig, getuige de uitkomsten van het onderzoek.

Het onderzoek

In Nederland zijn in totaal circa 7.060 scholen in het basisonderwijs. Het NIPO houdt op structurele basis een telefonisch onderzoek onder een representatieve steekproef van 400 directeuren van basisscholen met het doel ontwikkelingen door de tijd in het basisonderwijs te signaleren. Ook dit jaar is het onderzoek weer herhaald. De gesprekken hebben van eind mei tot en met eind juni 2002 (week 22-26) plaatsgevonden. Naast intekening op het algemeen rapport kon de KVLO ook exclusieve vragen laten opnemen, die alleen aan die deelnemer gerapporteerd worden. De algemene vragen hebben betrekking op onder meer de volgende onderwerpen:

- aantal leerlingen, leerkrachten (parttime/fulltime) en vakdocenten
- aanwezigheid van remedial teachers (taakleerkracht)
- onderwijs aan allochtonen
- mate en beoordeling van ouderparticipatie
- fusie tussen scholen
- stellingen met betrekking tot actuele onderwerpen
- de school als communicatiekanaal (extra inkomsten voor school door sponsoring).

Enkele voorbeelden van stellingen zijn:

- het aantal leerlingen per klas is op mijn school veel te groot
- de CITO-toets is een lang achterhaalde test om de schoolkeuze van de leerlingen te bepalen
- de bezuinigingen in het onderwijs van de laatste jaren werden zodanig gekozen dat de kwaliteit van het basisonderwijs nauwelijks is verminderd
- in mijn school wordt de zorgverbreding daadwerkelijk verlegd naar de ontwikkeling van sociaal-emotionele vaardigheden
- het afstappen van het jaarklassensysteem is een noodzakelijke verandering
- *goed leren bewegen is zo belangrijk voor een kind, dat vanaf groep 3 een vakspecialist gymlessen moet verzorgen.*

Tevens is gevraagd of men een voor- of tegenstander is van een sponsoringbeleid voor basisscholen om extra inkomsten te krijgen.

Het aantal tegenstanders is nog steeds groter dan het

aantal voorstanders. Een kleine meerderheid van de ondervraagde directeuren is tegen het invoeren van een sponsorbeleid en twee op de vijf directeuren (41%) zijn voor de invoering.

Steekproefopbouw

In totaal zijn er 400 directeuren van basisscholen ondervraagd. Deze groep is als volgt samengesteld.

Herwogen resultaten		
<i>Soort onderwijs</i>	Abs.	%
Openbaar	128	32
Rooms-Katholiek	133	33
Protestants-Christelijk	104	26
Ander	35	10
<i>Aantal leerlingen</i>		
Klein (1 t/m 150)	116	29
Middelgroot (151 t/m 250)	152	38
Groot (meer dan 250)	131	33
<i>Regio</i>		
Drie grote steden	28	7
Rest Westen	120	30
Noorden	64	16
Oosten	96	24
Zuiden	92	23

Voor de schoolgrootte is gebruikgemaakt van een drieling: klein, middelgroot en groot. Dezelfde indeling is gehanteerd in voorgaande jaren. Als kleine school worden beschouwd scholen met een leerlingenaantal van 1 tot en met 150. Middelgrote scholen hebben een leerlingenaantal van 151 tot en met 250 en de groep grote scholen bevat alle scholen met 251 of meer leerlingen.

Minder vakdocenten

Nagegaan is hoeveel vakdocenten op school aanwezig zijn. Vakdocenten zijn docenten die, meestal in deeltijd, één vak onderrichten op de school. De trend van de afgelopen jaren heeft zich voortgezet. Steeds meer scholen maken geen gebruik van vakdocenten; van 20% (1997) naar 30% (2000) tot 41% (2002). Het gemiddelde aantal vakdocenten in het basisonderwijs is op dit moment minder dan één (0,8 vakdocent) per school.

<i>Aantal vakdocenten</i>	1997	2000	2002
	%	%	%
1 vakdocent	55	54	45
2 vakdocenten	18	13	12
3 vakdocenten	3	1	2
4 of meer vakdocenten	4	2	0
Geen vakdocenten	20	30	41
Gemiddeld	1,2	0,9	0,8

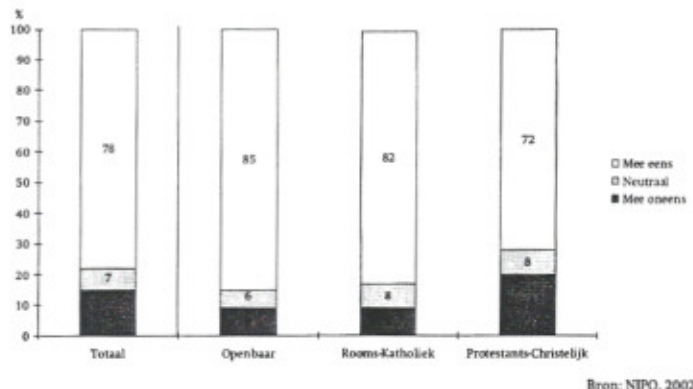

FOTO: ANITA NIEMERVA

Bijna driekwart (74%) van de grote scholen maakt daarentegen wel gebruik van vakdocenten (in 1997 was dit nog 88% en in 2000 nog 82%).

Vakspecialist voor gymlessen geaccepteerd

Schooldirecteuren zijn het ermee eens dat de gymlessen vanaf groep 3 beter door een vakspecialist zouden kunnen worden verzorgd (78% eens, 15% oneens). Op PC scholen is men hier minder van overtuigd dan op openbare of RK scholen, respectievelijk 72% versus 85% en 82%.

'Goed leren bewegen is zo belangrijk voor een kind, dat vanaf groep 3 een vakspecialist de gymlessen zou moeten verzorgen.'

Exclusieve vragen

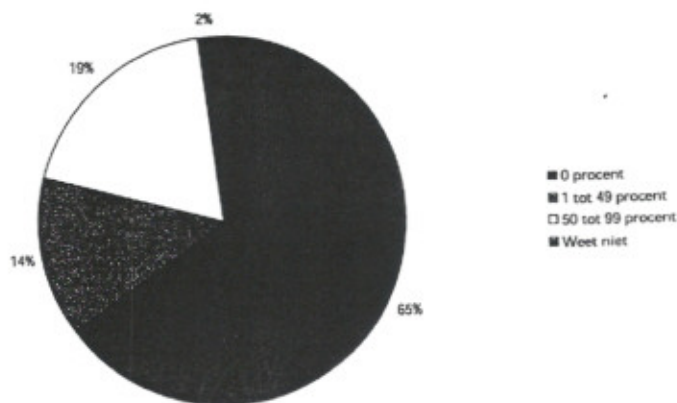
De KVLO heeft de volgende exclusieve vragen gesteld.

- 1 Hoeveel procent van alle gymlessen per week (in totaal op uw school) wordt verzorgd door een vakleerkracht of specialist lichamelijke opvoeding?
- 2 Aan welke groepen geeft de vakleerkracht of specialist lichamelijke opvoeding allemaal les?
- 3 Sinds kort zijn afgestudeerden van de PABO niet meer bevoegd om vanaf groep 3 gymlessen te geven, tenzij ze een speciale leergang lichamelijke opvoeding hebben gevolgd. Heeft u uw personeelsbeleid hierop helemaal of gedeeltelijk aangepast?

Vakleerkracht en specialist lichamelijke opvoeding

Eenderde van de gymlessen wordt verzorgd door een vakleerkracht.

Aan alle directeuren in het basisonderwijs is gevraagd in hoeverre de gymlessen worden verzorgd door een vakleerkracht of specialist lichamelijke opvoeding. Een op de drie directeuren zegt in meer of mindere mate een vakleerkracht te gebruiken tijdens de gymlessen. Eén op de vijf directeuren (19%) laat zelfs meer dan de helft van alle gymlessen door een vakleerkracht geven. Het merendeel van de schooldirecteuren heeft echter voor gym geen specialist in dienst.

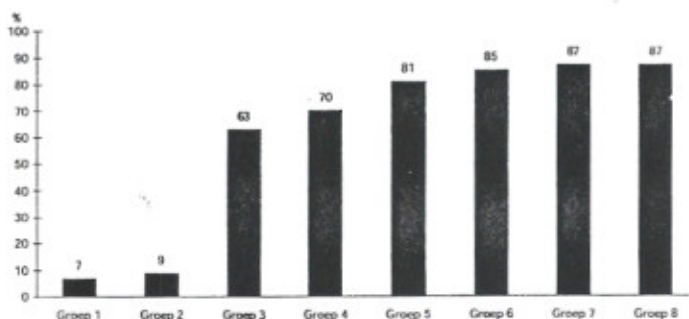
1 Hoeveel procent van alle gymlessen per week worden verzorgd door een vakleerkracht?

Gymlessen worden op grote scholen vaker verzorgd door een vakleerkracht dan op middelgrote of kleine scholen, respectievelijk 42%, 32% en 23%. Gemiddeld wordt op grote scholen dan ook 20,2% van alle gymlessen uitbesteed ten opzichte van 14,3% op middelgrote scholen en 11,6% van alle gymlessen op kleine scholen.

Op de scholen waar gymlessen door een vakleerkracht worden verzorgd, blijkt dat in totaal 46,8% van alle lessen door hem of haar wordt gegeven.

Vakleerkracht geeft gymles aan groep 3 tot en met 8

Op scholen waar een vakleerkracht gymles geeft, wordt, met uitzondering in groep 1 en 2, in alle groepen van een dergelijke leerkracht gebruik gemaakt. Op bijna tweederde van de scholen (63%) geeft de vakleerkracht reeds in groep 3 les, op zeven op de tien scholen in groep 4 en op meer dan acht op de tien scholen geeft de vakleerkracht gymles in groep 5 tot en met 8, respectievelijk 81%, 85%, 87% (groep 7 en 8)

2 Aan welke groepen geeft de vakleerkracht allemaal les? (n=136).

Op grote scholen (meer dan 250 leerlingen) geven vakleerkrachten vaker gymles aan groep 3 tot en met 8 dan op middelgrote en kleine scholen. Op grote scholen worden de gymlessen in 77% van de gevallen door een vakleerkracht aan groep 3, 86% aan groep 4, 91% aan groep 5, 94% aan groep 6, 93% aan groep 7 en 95% aan groep 8 gegeven.

Een op de zeven directeuren heeft personeelsbeleid afgestemd

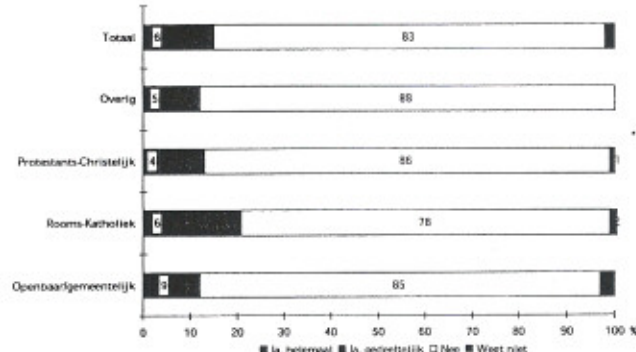
Sinds kort zijn afgestudeerden van de pabo niet meer bevoegd om vanaf groep 3 gymlessen te geven, tenzij ze een speciale leergang lichamelijke opvoeding hebben gevolgd. Aan alle directeuren is de volgende vraag voorgelegd: heeft u uw personeelsbeleid hierop helemaal of gedeeltelijk aangepast?

Ruim acht op de tien schooldirecteuren (83%) hebben het personeelsbeleid niet aangepast. Een op de tien directeuren (9%) zegt hier gedeeltelijk rekening mee te hebben gehouden en nog eens zes procent heeft haar beleid zelfs helemaal hierop aangepast. Uit de resultaten blijkt dat Rooms Katholieke scholen het meeste rekening hebben gehouden met de bovengenoemde wijziging.

Directeuren van basisscholen met een vakleerkracht voor de gymles geven vaker aan het personeelsbeleid gedeeltelijk of helemaal te hebben aangepast dan degenen zonder, respectievelijk 21% versus 13%. Ondanks het feit dat 78% van de directeuren meent dat de gymlessen door een vakspecialist gegeven moeten worden, heeft 83% van de directeuren het beleid daar (nog) niet op gericht.

Nawoord

Het lijkt erop dat er nog een lange weg te gaan is voordat voor alle leerlingen van de basisschool geldt:

Bron: NIPO, 2002

3 Heeft u uw personeelsbeleid hierop aangepast?

gym, vakkundig en goed.

Het hoofdbestuur zal er met deze gegevens in de hand, bij de politiek en de bewindslieden op aandringen dat naast aanstelling van alo-afgestudeerden ook pabo-studenten gestimuleerd worden (ook financieel!) om de speciale leergang bewegingsonderwijs te gaan volgen.

Bron: NIPO, marktonderzoeksinstituut, Scholen in het basisonderwijs 2002, algemeen rapport en exclusieve vragen KVLO. ■

SGR

Werken op
Scholengemeenschap Reigersbos
atheneum havo vmbo

Ter versterking van ons personeelsteam zoeken wij per 1 januari 2003 of zoveel eerder als mogelijk een

Docent Lichamelijke opvoeding

m/v, voor 13 lessen

SGR is een school voor vwo, havo en vmbo in het laagbouwdeel van Amsterdam-Zuidoost nabij de Gaasperplas. De school telt 1300 leerlingen en 110 personeelsleden. SGR is recent uitgebreid met onder meer een nieuwe sportaccommodatie bestaande uit drie gymzalen en twee buitenvelden.

De school hanteert cao-overstijgende secundaire arbeidsvoorwaarden, zoals:

- ▶ Een belastingvrije maandelijkse vergoeding voor woon-werkverkeer van minimaal € 65,- tot maximaal € 130,-, afhankelijk van de afstand.
- ▶ Een jaarlijkse bindingspremie voor alle personeelsleden.
- ▶ Een belastingvrije onkostenvergoeding voor alle docenten.
- ▶ Een pc-privéproject met een bonus voor de eerste aanschaf.

Belangstellenden voor deze functie vragen wij per brief, fax of e-mail (ku@sgreigersbos.nl) te reageren ter attentie van G.J. van Rookhuizen, directeur, binnen veertien dagen na verschijning van dit blad. Acquisitie naar aanleiding van deze advertentie wordt niet op prijs gesteld.

SGR

Scholengemeenschap Reigersbos
Ravenswaaijpad 3, 1106 AW Amsterdam
Telefoon 020-563 3050, fax 020-563 3051
www.sgreigersbos.nl